

מן התלמוד

סדר מועד,
מסכת שבת, דף כ"ז

"ומדלת הארץ השאיר נבזראדן רב טבחים לכרמים
וליגבים. כורמים - תני רב יוסף: אלו מלקטי אפרסמון
מועין גדי ועד רמתא."

סניאה - שונאת
משחא - שמן

הסבר: לאחר חורבן בית ראשון הגלה מלך בבל את
רוב היהודים לבבל, והשאיר רק מהעניים שבארץ
לעבוד בכרמים וביקבים.

על המפה

מערות קומראן

מערות קומראן נמצאות באזור ים המלח,
ליד נחל קומראן. הן התגלו בשנת 1946
על ידי נער בדואי, שחיפש אחר עז
שאבדה לו. בתוך המערה גילה הנער כדי
חרס ובתוכם מגילות עתיקות מתקופת
בית שני, שנקראו לאחר מכן "מגילות ים
המלח". בעקבות מציאת המערות נערכו
חפירות ארכיאולוגיות במקום, ונתגלו
בו שרידי יישוב וממצאים רבים מאותה
תקופה. החוקרים משערים שתושבי
כת האיסיים, והמגילות מלמדות על
אורח חייהם ואמונותיהם.

נחל קומראן ומערה מס' 4 מימין
(~Wikipedia, Ori)

סדר זרעים | מסכת שבת, דפים כ"ג-כ"ט
ברשת צו | ד"ר בניסן (29 למרחץ - 4 לאפריל)

דף כ"ג: ברכות נרות חנוכה

המזליק נרות חנוכה מברך שתי ברכות.
הברכה הראשונה: "אשר קדשנו במצוותיו וצונו להדליק נר (של) חנוכה". הברכה
השנייה: "ברוך אתה ה'... שעשה נסים לאבותינו בימים ההם בצמן הזה". ביום
הראשון של חנוכה, בשעה שמדליקים בפעם הראשונה את הנרות, מברכים גם
ברכת "שהחיינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה".

התלמוד שואל: הרי מצות הדלקת נרות חנוכה אינה כתובה בתורה, אלא חכמים
תיקנו אותה. אם כן, מדוע אנו מברכים "אשר קדשנו במצוותיו וצונו להדליק נר
(של) חנוכה"?

תשובת התלמוד היא שמאחר שהקב"ה ציוו לשמוע לחכמי התורה והם ציוו
להדליק נרות חנוכה, הרי שהקב"ה הוא, "שצונו להדליק", שהקב"ה ציוו אותנו
לשמוע לחכמים שאמרו להדליק נרות חנוכה.

דף כ"ד: ועל הנסים

בשמונת ימי חנוכה, מזכירים בתפילות העמידה את נס חנוכה ואומרים "ועל
הנסים", בברכת "מודים", בה אנו מודים לה' על הנסים שהוא עושה עמנו בכל
יום. גם בברכת המזון מזכירים את חנוכה באמירת "ועל הנסים".

הזכרת הנסים בשבתות: יש הבדל בין ראש חודש לימים טובים. בברכות ההפסרה
של שבת ראש חודש, אין מזכירים את ראש חודש, אך בברכות ההפסרה של
שבת שחל בה יום טוב, מזכירים בברכה את יום טוב.

נרות שבת: אין מדליקים נרות שבת בעטרון. עטרון הוא שמן שעשוי מזפת, ויש
לו ריח רע מאוד. חכמים אסרו להדליק בו, כי איש אינו מסוגל לאכול ליד נר
המפיץ ריח רע כל כך, והרי את סעודות השבת צריך לאכול ליד אור, כדי לענג את
השבת. המנהג אומרת, שמוותר להדליק נרות שבת בכל סוגי השמנים שדולקים
היטב, וריחם אינו רע.

דף כ"ה: הדלקת נרות שבת

בערב שבת יש להדליק נרות לכבוד שבת, כדי לאכול את סעודת ליל שבת לאור
הנרות, מפני שאין זה לכבוד השבת שיאכלו בחושך.

רחיצה לכבוד שבת: חובה להתרחץ במים חמים לכבוד שבת. התלמוד מספר,
שביום שישי היו מביאים לרבי יהודה בר אבא קערה ובה מים חמים, והוא רחץ
את פניו, ידיו ורגליו, אחר כך לבש את בגדי השבת, והיה דומה למלאך.

★ | מן ההסטוריה

מגילת המקדש

מגילת המקדש היא אחת ממגילות ים המלח. היא נמצאה במערה על ידי בדואים ונמכרה לסוחר עתיקות. אורך המגילה למעלה מ-8 מטרים, והיא עוסקת בחגים ובמועדים, בהלכות בית המקדש ובתורת המלך. המגילה נכתבה בתקופת בית שני, ומלמדת רבות על האמונות וההלכות של בני התקופה, אולם החוקרים נחלקו בשאלה מי כתב אותה ולאייזה זרם השתייך. יגאל ידין פרסם מהדורה עברית של מגילת המקדש עם פירוש והערות, ומאוחר יותר פרסם אלישע קימרון מהדורה חדשה ומדויקת יותר.

קטע ממגילת המקדש
(Wikipedia, מוזיאון ישראל י-ם)

מתפללים

לפניכם אירוע שעור דיון משפחתי סוער -

בשבוע שלפני חג הפסח, ארגנה תנועת הנוער בה היו ילדי משפחת כהן חברים, מסע חינוכי של שלושה ימים בשביל הסנהדרין בצפון, בעקבות חכמי התלמוד. המדריכים שכנעו את הילדים להירשם למסע, והילדים חיכו לו מאוד, אלא שהעניין עורר ויכוח לא פשוט במשפחת כהן.

מצד שני:

טענו הילדים שרוצים לצאת למסע שזו הזדמנות לעבור עם כל החברים מסע חשוב, חווייתי ומלמד, וזה הזמן הפנוי היחיד שבו כולם בחופש. הם יעזרו בבית בימים אחרים אבל חשוב שהם ייצאו למסע.

מצד אחד:

ההורים וילדי משפחה אחרים שלא משתתפים במסע טענו שעם כל הכבוד למסע חינוכי חשוב, שבוע לפני פסח זה לא זמן מתאים למסעות. יש הרבה עבודה בבית, והילדים צריכים להישאר ולעזור בניקיונות ובהכנות לפסח.

ו...מה? פעתכם?

אם גם אתם נתקלתם בדילמה ו'התפללתם' עליה אתם מוזמנים לשאת אותנו ואולי היא תתפרסם אצלנו בעלון. ניתן לשלוח למייל talmudisraeli@medison.co.il תחת הנושא "דילמה" עם שם משפחה ועיר מגורים

חמד של מושג

מינהל החינוך הדתי
הפיקוח על הוראת תלמוד ותושבע"פ

"עזוב תעזוב עימו"

מצוות עשה: לעזור לזולת שזקוק לעזרה.
"כִּי תִרְאֶה חֲמוֹר שֶׁנָּאָךְ רֹבֵץ תַּחַת מְשֹׁאוֹ, וְחִדַּלְתָּ מְעֹצֵב לוֹ, עֲזֹב תַּעֲזֹב עִמּוֹ" (שמות). הביטוי "עזוב" הוא מלשון עזור. מצווה זו היא יישום למצוות ואהבת לרעך כמוך. להרגיש חמלה כלפי הזולת המצטער בגופו או ברכושו וזקוק לעזרה, ולסייע לו. הביטוי "שונאך" מדגיש שיש חובה לסייע גם למי שאין איתו יחסים חברתיים, או אפילו למי שיש אתו יחסי שנאה. קיום מצווה זו יעזור את הלבבות ליחסי כבוד הדדיים.

הלכה למעשה: א. חובה לסייע למי שנתקע עם אופניים שעליהם משא כבד, להרים את המשא חזרה ולסייע לו להמשיך בדרכו. ב. חובה לסייע למי שנתקע עם הרכב.

מקורות: קיצור שולחן ערוך, מקור חיים, פרק נ"ה

| מי אני?

- שם משפחתו המקורי היה סוקניק.
- היה הרמטכ"ל השני של צה"ל.
- עסק במחקר ארכיאולוגי, ומצא ממצאים מתקופת בר כוכבא.
- כיהן כסגן ראש הממשלה.

ללא צליל

4260	3930	3880	3828	3728	3408	3340	2934	2883	2448	2448		2238	1948	0	ספירת השנים לבריאת העולם
															
495 חתימת התלמוד	רבי יהודה הנשיא	רבי עקיבא	חורבן ביהמ"ק ה-2	הלל הזקן	-352 הקמת ביהמ"ק ה-2	-422 חורבן ביהמ"ק ה-1 וגלות בבל	חנוכת ביהמ"ק ה-1	שלמה המלך	דוד המלך	מתן תורה	-1311 יציאת מצרים	אפרים ומנשה	-1521 בניי במצרים	-1812 אברהם אבינו	-3760 בריאת העולם

תלמוד ישראלי

הדף היומי לילדים

התבוננו היטב בציור וענו על השאלות הבאות:

1. מי האיש בציור?
2. באיזה תפקיד צבאי כיהן ומה הייתה דרגתו?
3. מה הוא אוהב בידיו ואיך זה קשור למקצוע שלו?
4. איזה הר מצויר בציור ואיך הוא קשור לאיש?

לילד צאצא לשט סם 'נולד' לו ילד
נולדו לו שני ילדים ונולדו לו שני ילדים
נולדו לו שני ילדים ונולדו לו שני ילדים
נולדו לו שני ילדים ונולדו לו שני ילדים
נולדו לו שני ילדים ונולדו לו שני ילדים
נולדו לו שני ילדים ונולדו לו שני ילדים

מי אני?

- א. מבצר במדבר יהודה.
- ב. נבנה על ידי המלך הורדוס.
- ג. במהלך המרד הגדול, לחמו שם המורדים בגבורה נגד הרומאים עד מותם.
- ד. שם המקום הפך סמל לאומץ ונחישות.

נולד

5780
ה'תש"פ

5778
ה'תשע"ח

5727
ה'תשכ"ז

5708
ה'תש"ח

5707
ה'תש"ז

5699
ה'תרצ"ט

5657
ה'תר"ץ

5323
ה'רמ"ח

5260
ה'תש"ז

5258
ה'תש"ז

4900
ה'רמ"ב

4800
ה'רמ"ב

4650
ה'רמ"ב

4260
ה'רמ"ב

510
ה'רמ"ב

519
ה'רמ"ב

2019
שנת סיום הש"ס
ללומי הדף היומי

2017
70 שנה
למדינה

1969
הרב
אריה לזין

1967
מלחמת
ששת הימים

1948
הקמת
המדינה

1947
מלחמת
העצמאות

1939
שוואה

1897
הרצל

רבי יוסף
קארו

1500
העת
החדשה

1492
גירוש ספרד

510
ימי הביניים
תקופת הראשונים

סדר מועד | מסכת שבת, דפים כ"ו - כ"ט

דף כ"ו: מה מצא נבוכדנצר בארץ ישראל?

כאשר נבוכדנצר מלך בבל כבש את ארץ ישראל על ידי שור צבאו נבוזראדן, הם גילו בארץ ישראל שני דברים שאין בכל העולם: פרות אפרסמון וחלזונות.

לפיכך, אף על פי שהם הגלו את כל היהודים מארץ ישראל, הם הותירו בה את היהודים שמקצועם היה ליקוט פרות אפרסמון, וגם את היהודים שמקצועם היה ציד חלזונות, מפני שדם החלזונות שימש לצביעת בגדי המלך.

פרות "טבל": פרות שלא הפרישו מהם תרומה ומעשרות, הם "טבל" ואסור לאכול אותם. מי שיש לו שמן זית שעוד לא הפרישו ממנו תרומה ומעשרות, אינו רשאי להשתמש בו להדלקת נרות, תחילה יפריש תרומה ומעשרות, ואחר כך ישתמש בו.

דף כ"ז: ממה עשויים חוטי הציצית?

כל בגד שיש לו לפחות ארבע כנפות, מחויב בציצית.

איזה סוג של בגד חייב בציצית, ואיזה ציצית יש לעשות? כל בגד חייב בציצית, לא משנה ממה עשוי הבגד: מצמר, או ממישי או מכל סוג של בד. גם את חוטי הציצית אפשר לעשות מכל סוג, מצמר, מפשתים, ממישי או מכל סוג אחר.

רק חוטי ציצית של צמר ושל פשתן ניתן לקשור על כל סוג של בגד. למשל, מי שיש לו בגד משי, רשאי לקשור לו חוטי ציצית של משי, וגם חוטי ציצית של צמר. אבל, מי שיש לו בגד של צמר, אינו רשאי לקשור לו חוטי ציצית של משי. נמצאנו למידים, כי ניתן לקשור חוטי ציצית מאותו סוג שממנו הבגד עשוי, ורק ציצית של צמר ופשתים ניתן לקשור לכל הבגדים, אפילו שאינם עשויים צמר או פשתן.

דף כ"ח: הלכות התפילין

א. בתפילין של ראש יעשו את האות "שין" בולטת.

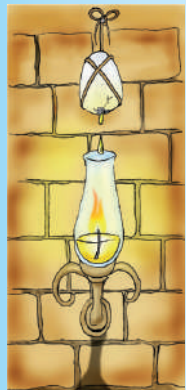
ב. את הקלף שמכניסים לתוך התפילין, עליו כתובות הפרשיות, יש לקשור בשער של בהמה טהורה.

ג. את ה"בית" של התפילין יש לתפור בגידים (מיתרים הקושרים את השרירים לעצמות) של בהמה טהורה.

ד. רצועות התפילין תהיינה צבועות בצבע שחור.

דף כ"ט: ביצת השמן

אלו דברי המשנה: "לא יקב אדם שמופרת של ביצה וימלאנה שמן ויתננה על פי הנר בשביל שותהא מנטופת". **מה פונת המשנה?** פעם היו מאירים את הבית בלילה בכלי שנקרא "נר". בכלי זה הניחו שמן ופתילה, והדליקו את הפתילה. היו אנשים שלא הניחו את השמן בתוך ה"נר", אלא הם לקחו ביצה חיה, עשו בה חור קטן, רוקנו את הביצה, ונותרה להם קליפה של ביצה עם חור קטן. אל החור הם יצקו שמן, כך שהקליפה התמלאה שמן, ותלו אותה ביצת השמן מעל הנר. כל הזמן השמן טפטף מהביצה לתוך ה"נר", וכך האש לא כבתה.

המשנה אומרת, שאסור להשתמש בשבת ב"נר" שמעליו תלוייה ביצה עם שמן, מפני שיש לחשוש שמא בעל ה"נר" יקח את הביצה, כדי להשתמש בשמן שבתוכה, ובכך הוא עובר על איסור "מכבה", מפני שקעת האש תכבה, לאחר שניטל השמן.

דבר תורה

קורבן מיוחד מופיע בפרשתנו: "מנחת כהן משיח" - אותו היה מקריב כל כהן פעם אחת בחייו - ביום הראשון לעבודתו במקדש. את אותו קורבן בדיוק היה מביא גם הכהן הגדול, אך לא פעם אחת, כי אם בכל יום ויום. מדוע דווקא את הקורבן הזה נצטוו הכהן הגדול להביא בכל יום של עבודתו? הרב נריה מסביר שקורבן זה מסמל את ההתחדשות וההתרגשות של תחילת העבודה במקדש, ולכן היה מובא על ידי כהנים חדשים. בשונה משאר הכהנים שהיו מגיעים למקדש פעמים בודדות בכל שנה, הכהן הגדול היה עובד שם בכל יום והיה צורך לשמור עליו מפני שחיקה והתרגלות לשגרה. לכן ציוותה התורה על הכהן הגדול להביא בכל יום את הקורבן הזה המסמל את ההתחדשות, וזאת בכדי לבטא את ההתרגשות והשמחה שיש בכל יום מחדש בעבודת בית המקדש.

מי אנחנו?

בעלון למדנו על פרי האפרסמון. זהו את המילים הבאות שאותיותיהן מופיעות בתוך המילה "אפרסמון":

1. בית של מלך
2. חומר שנשרף
3. עץ מחט
4. עוף דורס טמא
5. מכרסם קטן המצוי בנגב

(לשם 'סל' 'לוא' 'לוא' 'לוא' 'לוא' 'לוא')

שאלות השבוע

- מצות הדלקת נרות חנוכה אינה כתובה בתורה, אלא חכמים תיקנו אותה. אם כן, מדוע אנו מברכים "אשר קדשנו במצוותיו וצונו להדליק נר (של) חנוכה"?
- מהם פרות "טבל" ומה דינם?
- באיזה שמן אין מדליקים נרות שבת ומדוע?

בין הפותרים נכונה תיערך הגרלה שבועית* והזוכה בה יזכה בפרס איכותי. את התשובות יש לשלוח עד יום רביעי שלאחר השבת של אותו עד השעה 14:00, למייל talmudhagrala@medison.co.il יש לציין את מס' העלון עליו אתם עונים. *בפיקוח רואה חשבון

